

Rakennettu ja rakentuva maaseutu.

Rakentamisen ja rakennussuojelun tulevaisuuksia arvovalintojen ja vaikutusten näkökulmasta

Maaseutututkijatapaaminen 27.-28.8.2025 Kuortane

Työryhmä 12. Miten maaseutua tulevaisuudessa rakennetaan?

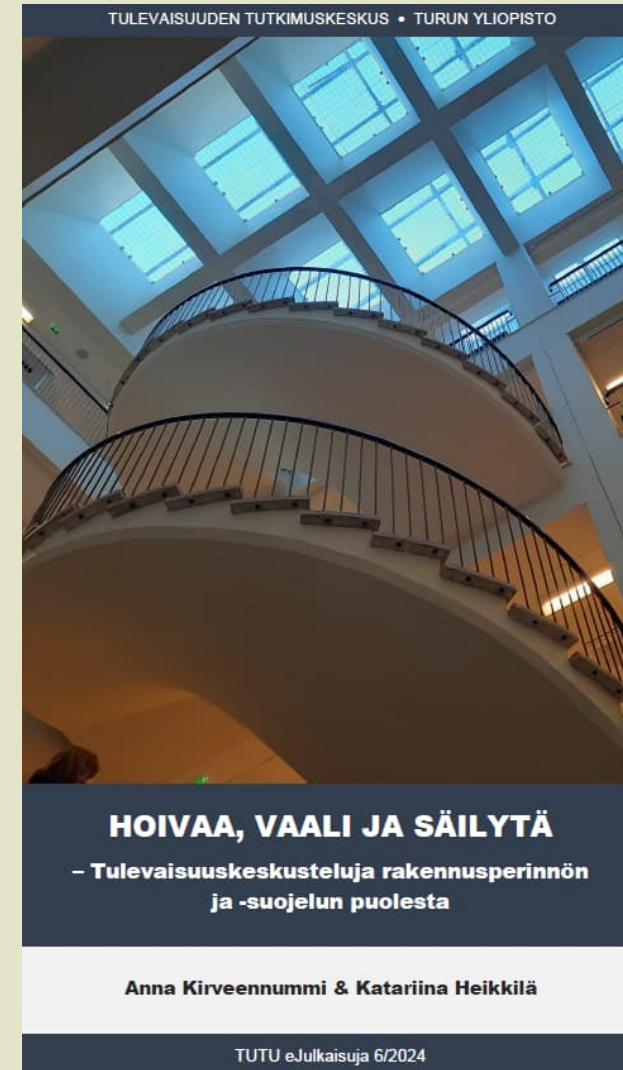
Katariina Heikkilä ja Anna Kirveennummi

Esityksen tavoitteet

- Tavoitteena on jatkaa edellisten esitysten pohjalta ja antaa esimerkkejä ja syötteitä keskusteluihin siitä, miten maaseutua nyt ja tulevaisuudessa rakennetaan.
- Taustalla on tulevaisuusprosessi, jonka toteutimme vuonna 2024 yhdessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja ympäristöministeriön kanssa. Rakennussuojelun ja kulttuuriympäristön asiantuntijoille järjestettiin viisi alueellista työpajaa, joissa käytiin ideoivaa keskustelua rakennetun kulttuuriympäristön muutoksista ja vaihtoehtoisista tulevaisuuksista sekä erilaisista rakennussuojelun näkökulmista. Alueellisiin (etä)työpajoihin osallistui yhteensä 112 ja kansallisen seminaarin työpajaan 32 henkilöä eri puolilla Suomea.
- Tulevaisuustyöpajojen tavoitteena on rohkaista eri organisaatioissa toimivia asiantuntijoita **tulevaisuuksien kuvitteluun ja keskusteluun** vaihtoehtoisista ja valinnoista ja niiden takana olevista arvoista. Esimerkit ja pohdinnat tuovat esille maaseudun eri ajallisten kerrostumien – menneen, nykyhetken ja tulevaisuuden – ja paikallisuuden ja globaalien kehityskulkujen **yhteen kietoutumisen ja läsnäolon** rakennetun ja rakentuvan maaseudun ihmisten arjessa.
- Tässä esityksessä avataan joitakin tulevaisuusprosessissa esiin nostettuja tulevaisuudenkuvia **maaseudun näkökulmasta**

Tulevaisuuskeskustelujen antia

- Raportti: HOIVAA, VAALI JA SÄILYTÄ - Tulevaisuuskeskusteluja rakennusperinnön ja -suojelun puolesta
<https://www.utupub.fi/handle/10024/179542>
- Millaisia rakentamisen ja rakennussuojelun muotoja tulevaisuudessa voisi olla erilaisissa alue-, väestö- ja palvelurakenteiden sekä kaavoituksen muutoksissa?
- Mitä uusia rakentamisen tekniikoita tai käytäntöjä on mahdollisesti kehitteillä ja mitä vaikutuksia näillä voisi olla rakentuvalle maaseudulle?
- Millaisia käytäntöjä esimerkiksi uudet elinkeinot tai kriisit (ilmastokysymykset, -pakolaisuus, energiapula, sodat) voisivat tuottaa rakentamiseen ja rakennusten suojeluun ja käyttöön?

Maaseudun rooli ja uusiutuminen

Kulttuuriympäristön vaaliminen tuo elinvoimaa (ja päinvastoin)

Maaseudun elinvoimaisuus on kulttuurimaiseman jatkuvuuksien ja muutosten taustalla

Alueellinen eriytyminen

Rakennusten arvokas materiaali pysyy käytössä

Materiaalien ehtyminen ja rakennusten kunto, tasapaino sopivien asuntojen kysynnässä ja tarjonnassa, materiaalipankit

Rahoittamisen kriteerit muutoksessa: arvon muodostumisprosessi

Maaseudun rooli ja uusiutuminen

Rakennussuojelu on huolen pitämistä

- Ennakoiva rakennussuojelu maaseudun kontekstissa?
- Huolenpito infrastruktuurina ja huolenpito infrastruktuurista
- Viihtyisyys, huoli-ilmoitus rakennuksista, ajoissa reagointi

Muutokset pakottavat ennakoimaan ja etsimään uusia ratkaisuja

- Teknologia ja kulttuurinen murros tuo muutoksia (kuka valintoja tekee ja millaisiin valintoihin on edellytyksiä tai halua?)
- Teollisuuslaitostuminen – maatilayritykset vs. teollisuuslaitokset
- Energialähteet maaseudun maisemassa, esim. aurinkovoimapuistot, tuulivoimalat
- Tulevaisuuden uusia ja vanhoja rakennusmateriaaleja, esim. sienirihmastoharkko, massiivisavi

Tulevaisuudenkuvien hahmotelmia työpajakeskustelujen pohjalta

Tulevaisuuden kulttuuriset jäsennykset

- Tulevaisuutta koskevat kuvat aina kulttuurisia jäsennyksiä tämän hetken keskusteluista, toiveita ja uhkakuvia
- Tulevaisuudentutkimuksen tiedonalan ytimessä on yhteinen keskustelu arvoista ja tulevaisuuksista
- Ajallisuus - yllätyksellisyys

Get inspired.

TURUN
YLIOPISTO